

David Esrig, căi de a le dezvolta gândirea de artist, de a le șlefui simțul estetic, meșteșugul". Artă de avangardă caută să întoarcă pe dos afirmațiile curente, este însuflețită de credința că doar paradoxul are șanse să se apropie de misterul existenței", afirmă regizorul.

David Esrig face în continuare școală, în sensul că are un program estetic pe care îl transmite asistenței care îi înțelege ideile. Cu naturalețe și căldură, el cucește, stimulează participarea tuturor. În cadrul atelierului de la Sibiu, impresionează și lasă urme adânci *spectacolul David Esrig* –starea de căutare este la fel de importantă ca și reprezentația. Ceea ce este confuz, contradictoriu, anarhic în relația dintre teatru și viață, între tradiție și avangardă, la David Esrig devine limpede, ordonat și logic.

Întâlnirea de la Sibiu a fost, timp de o lună, pentru toți cei prezenți, o experiență catartică, generând vigoare și o nouă speranță.

Ion Bogdan LEFTER

Plăcere, bucurie, încântare, teamă...

Plăcere – pentru că n-au cum să nu fie plăcute câteva zile de „vacanță activă” în vara cea mai glorioasă a Sibiului (Capitală Europeană...) – cu plimbări și întâlniri în oraș și în Mărginime, cu întâmplări culturale varii, plus discuțiuni intelectuale, artistice, teatrale.

Bucurie – de mai multe ori. O dată la revederea unor mai-vechi prieteni: Ludmila, Victor-magicianul, Dragoș-modelatorul-de-decoruri, Octavian-românul-neo-zeelandez (sic!), apoi clanul francez Serge–Nadia–Lucie–Clara („Mititica”), apoi Liviana, Mircea și viața lor făcută din proiecte artistice, energicul Țâ, muca-litul muzician ajuns om-instituție, și puștoaica lui de-o vîrstă cu Danda, apoi Vasile și Marcel, pictorii, Costi-prozatorul și alții, și alții. Bucurie și pentru noi cunoștințe: impetuoasa și elegant-sportiva doamnă Chantal, coordonatoare de mari proiecte culturale regionale în Nordul Hexagonului, blajinul Féraille, care face de-o viață teatru de stradă pentru oamenii obișnuiți (nu pentru cei obișnuiți să meargă la teatru!), Hannes, neamțul care a inventat spațiul *science fiction* denumit „artlabs” în clădirea unei foste centrale termice de cartier din Sibiu, și nu în ultimul rând, junele olandez, nu-mai-știu-cum-îl-cheamă, cu care stau îndelung de vorbă la Cîsnădioara, jumătate în limba lui, jumătate în englezește, despre aici, despre acolo și despre cum se documentează el despre România pentru Discovery sau pentru National Geographic, nu-mai-știu-exact. Și, bine-înțeles, bucurie pentru „familia” de tineri actori și regizori din care am făcut parte în cele câteva zile sibiene, vegheați „matern”-grijuliu de Ludmila, sub privirile „patern”-ghidușe ale domnului Esrig...

Cu asta ajung și la *încântarea* venită cu discuțiile în avalanșă despre teatru, despre avangardă, despre lumea în care trăim, în compania cîtorva prieteni și a zecilor de juni corupți de visul de a urca pe scenă și de a-i da viață. Ca și la facultatea mea, la Litere, ca oriunde se adună intelectuali foarte tineri, studenți, artiști la început de drum, se simte imediat în atmosferă acel

amestec foarte special de energie și de puritate, de ambiție și candoare, de forță și vulnerabilitate, fără răutățile pe care le aduc prea-adeșori eșecurile, nedreptățile, frustrările carierei „adulte”. Voința genuină de a învăța, de a înțelege, de a absorbi cât mai mult din ce se spune în jur. Disponibilitatea care pe urmă ne părește pe cei mai mulți, atenția extraordinară de vie, de participativă, starea de comunicare imposibilă mai târziu, când încetăm să mai ascultăm, pentru a ne descoperi sau a ne recunoaște în ceilalți – sau pentru a ne delimita de ei.

Și, insinuată din când în când, *teama* că nu vor înțelege acum importanța lucrurilor mari, decisive, că se vor lăsa furați – în schimb – de lucrurile mici dar seducătoare; *teama* că, ignorându-le pe cele dintâi, își vor îngusta orizontul fără măcar s-o știe; că vor face alegeri greșite...

Dar poate că visul de a urca pe scenă și de a-i da viață îi va salva pe toți!

Simona POPESCU

*Poate că și teatrul este...
DOUĂ lucruri bine distincte!*

Tema: *Avangarda*. Într-un cotidian aveam să citesc că au fost invitați să vorbească și cinci profesori universitari. Printre numele lor, numele meu. N-am vorbit niciodată despre avangardă ca un profesor universitar! N-am vorbit nici la Sibiu despre avangardă, doar despre Gellu Naum. În sală erau mulți oameni tineri din lumea teatrului. Am început prin a le spune că nu știu cum ar fi răspuns el la întrebări venite din sală precum aceea din care am reținut mai ales o expresie colorată: „Avangarda este ceva care se întâmplă în cariera cuiva din când în când sau trebuie s-o ții așa... gaia-mațu?”. Eu aș zice că un om de avangardă e cineva care... o ține „gaia-mațu”, fie ce-o fi, oricât ar avea de tras din partea inerțialului Sistem de Resort (critici, criticaștri, kritikuși), oricât ar tăcea ei despre el („au tăcut despre mine cât au putut”, mi-a spus cândva Gellu Naum) sau din partea publicului! Că, după părerea mea, a fi avangardist, chiar și în ziua de azi, înseamnă să-ți asumi o atitudine pentru totdeauna – nu e nici un accident, nici un capriciu. Nu poți fi avangardist doar din când în când. Avangardismul nu e doar o atitudine estetică, ci în primul rând una etică. Să fii în avangardă azi (ca întotdeauna!) înseamnă, în principiu, a te opune – în primul rând a te opune „stabilimentului” în care funcționezi (deși, regula e să te „acomodezi”, ca să nu dispari). Opoziția era, cândva, foarte vizibilă. În zilele noastre, se pierde printre experimente de tot felul sau printre gesturi de fals nonconformism, altfel foarte cerut, vandabil. Opoziția, astăzi, mai ales în lumea românească, te face să dispari (doar că dispariția, în adevărata lume a artei, seamănă mult cu dispariția – datorată doar iluziei optice de moment – de pe Banda lui Möbius, adică... nu dispăre nimic, se mută doar pe alt versant, mai pur, al „benzii”). Nu știu cu ce impresie au plecat tinerii din sală, mai ales după ce le-am stârnit nedumerirea vorbindu-le despre reticența avangardiștilor,